

Advies

Natuurvriendelijke Oevers Woonkavels De Steupel

Watersnip-rapport 13A047

Colofon

Titel	Advies
Subtitel	Natuurvriendelijke Oevers Woonkavels De Steupel
Status rapport	Eindrapport
Projectnummer	13A047
Datum uitgave	3 December 2013
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk Postbus 401 2410 AK Bodegraven
Contactpersoon opdrachtgever	Mevr. A. Klein Elhorst

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	ONTWIKKELING EN KADER	8
3	ECOLOGISCH ADVIES	10
3.1	CRITERIA BIJ AANLEG	10
3.2	CRITERIA BIJ AFWIJKING	10
4	BRONNEN	12

1 Inleiding

Er wordt een nieuw bestemmingsplan voorbereid voor het nieuwbouwproject De Steupel te Reeuwijk-Brug. In dat bestemmingsplan heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een regeling opgenomen voor de aanleg en het duurzaam behoud van natuurvriendelijke oevers (nvo') rond de te realiseren woonkavels. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft een conceptregeling opgesteld voor de aanleg van de natuurvriendelijke oevers (nvo's) rondom de te realiseren woonkavels. Er wordt een afstemming gezocht tussen enerzijds de gebruiksmogelijkheden van de kavels voor nieuwe bewoners en anderzijds de aanleg en continuïteit van de natuurvriendelijke oevers rond de woonpercelen. De natuurvriendelijke oevers in deze wijk dragen bij aan het landschappelijke, innovatieve en ecologische imago van de nieuwe woonwijk. De noodzaak van de aanleg en duurzame instandhouding van de natuurlijke oevers vloeit voort uit de verkregen ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft Watersnip Advies gevraagd hierin te adviseren.

Figuur 1. Sfeerbeeld: Rietoever met woningen op de achtergrond.

2 Ontwikkeling en Kader

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is voornemens om op twee percelen in het gebied De Steupel in Reeuwijk woningbouw te realiseren. De percelen bestaan momenteel uit weiland en rietland. Uit ecologisch onderzoek door Watersnip Advies in 2010 is gebleken dat met name het rietperceel grote ecologische waarden herbergt (*Flora- en Faunatoets De Steupel te Reeuwijk-Brug, Watersnip-rapport 10A023*). Er zijn diverse diersoorten aangetroffen (of hun aanwezigheid is niet uit te sluiten) die in het kader van de Flora- en faunawet streng of zeer streng beschermd zijn, zoals Meervleermuis, Ringslang, Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Waterspitsmuis.

De voorgenomen plannen zullen leiden tot schade aan de gunstige staat van instandhouding voor de Ringslang en de Waterspitsmuis. Daarom is in het kader van de voorgenomen plannen bij een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd bij Dienst Regelingen (Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) voor deze twee soorten. Voor de vissoorten Bittervoorn en Kleine Modderkruiper geldt dat zij kunnen profiteren van de toename van de hoeveelheid oppervlaktewater in het plan. De omvang van hun biotoop neemt uiteindelijk toe. Wel dient zorg te worden besteed aan de exemplaren tijdens de werkzaamheden. Deze soorten profiteren mee van de mitigerende en compenserende maatregelen voor de Ringslang en de Waterspitsmuis. De Meervleermuis maakt gebruik van wetering aan de noordzijde van het plangebied als fourageerroute. Deze functie wordt niet aangetast door de ruimtelijke ingreep. De gevraagde ontheffing, gebaseerd op een activiteitenplan is op 14 augustus 2012 verleend voor de periode van 1 november 2012 tot en met 31 oktober 2017 (FF/75C/2012/0042). Aan de ontheffing zijn echter wel voorwaarden verbonden. Om tegemoet te komen aan de natuurwaarden die verdwijnen bij de ingreep, dienen twee compensatiegebieden ingericht te worden aan de Oudeweg (reeds gerealiseerd) en De Steupel. Daarnaast dienen volgens de voorwaarden van de ontheffing de oevers rond de nieuwe woonkavels natuurvriendelijk te worden ingericht.

Figuur 2. Sfeerbeeld: Bloemrijke oever met Dotterbloem.

Voor aanleg van deze natuurvriendelijke oevers heeft Watersnip Advies een activiteitenplan en een werkbeschrijving opgesteld, waarin ondermeer de kwaliteitseisen beschreven worden waaraan de natuurvriendelijke oevers dienen te voldoen (*Activiteitenplan De Steupel te Reeuwijk-Brug, Watersnip-rapport 11A041 & Werkbeschrijving aanleg natuurvriendelijke oevers De Steupel Reeuwijk-Brug, Watersnip-rapport 12A037*). Hierin is ondermeer de breedte van de oevers opgenomen (twee meter) en zijn de twee verschillende type oevers (riet type en laagblijvend bloemrijk type) beschreven. De aanleg van de natuurvriendelijke oevers langs de bouwkavels wordt gewaarborgd in het inrichtingstraject.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk neemt in het bestemmingsplan een regeling op voor het behoud van de nvo's. In verband met de gebruiksmogelijkheden van de woonpercelen is het noodzakelijk om de nvo's op enkele plaatsen te doorbreken. In dat kader heeft Watersnip in dit actuele advies aangegeven op welke wijze de natuurwaarden voldoende in stand blijven om de functionaliteit van het biotoop voor de Ringslang en de Waterspitsmuis te waarborgen. De instandhouding van de oevers wordt in de bestemmingsplanregels vervat. In de ontheffing van de FF-wet is aangegeven dat bewoners zich dienen te houden aan het werkprotocol. Dit wordt via de gronduitgifte juridisch vastgelegd.

3 Ecologisch advies

3.1 Criteria bij aanleg

Smalle lijnvormige ecologische verbindingen in het landschap, zoals natuurvriendelijke oevers, worden gebruikt als trek- en foerageerroutes voor diverse diersoorten. Dit geldt ook voor de strikt beschermde soorten die voorkomen aan De Steupel: Waterspitsmuis en Ringslang. De smalle, lijnvormige verbindingen zijn kwetsbaar voor versnippering omdat ze dan hun verbindende functie in het landschap niet meer of slechter kunnen vervullen. Om effectief te zijn als biotoop dienen zij een netwerk te vormen, vergelijkbaar met een visnet.

Contactzones tussen water en land moeten zo natuurlijk mogelijk vormgegeven zijn om soorten die op de overgang water-land leven de gelegenheid te bieden om ongezien het water in of uit te gaan. Een harde beschoeiing, een botenhuis, een steiger of een strakgemaakte gazonoever tot op de waterlijn wordt door deze diersoorten bij voorkeur ontweken omdat hier niet voldoende dekking aanwezig is. Om deze reden is het noodzakelijk om de onderbrekingen in het natuurlijke oevermilieu te beperken.

Alleen in een verbonden netwerk van nvo's kan de functionaliteit van het biotoop voor de strikt beschermde diersoorten Ringslang en Waterspitsmuis worden gegarandeerd. Om deze reden dient er minimaal één doorgaande, minimaal door bebouwing onderbroken verbinding van nvo's door de woonwijk te lopen. Deze doorgaande verbinding dient ook in de toekomst te blijven bestaan. De exacte ligging van deze verbinding kan zich eventueel wijzigen door omstandigheden, mits de functionaliteit behouden blijft. In ieder geval maakt de noordzijde van de woonwijk, grenzend aan de Sloenewetering, onderdeel uit van deze doorgaande verbinding. Per woonkavel dient het percentage oeverlengte met nvo's bij inrichting altijd in totaal minimaal 75% te bedragen met maximaal 4 onderbrekingen, gericht op cultuurgebruik.

3.2 Criteria bij afwijking

Eigenaren van de woonkavels kunnen bij het gemeentebestuur een aanvraag indienen tot afwijking van de regels inzake de nvo's in het bestemmingsplan. Bij de beoordeling van de eventuele aanvragen tot het aanbrengen van langere of nieuwe onderbrekingen van de nvo's ter plaatse vormt het verbonden houden van het netwerk van nvo's in het woongebied Steupel het essentiële criterium. Daarnaast vormt ook de mate van blijvende verbinding met de derde kavel (natuurcompensatie-gebied) en met het natuurgebied aan de noordzijde een belangrijk criterium.

Een afwijking van het in het bestemmingsplan gestelde kan alleen worden toegestaan na het raadplegen van een natuur- en landschapsdeskundige. Een ontheffing kan worden gekoppeld aan het realiseren van biotoopcompensatie op het eigen perceel.

Het verdient daarbij in ecologisch opzicht de voorkeur om per woonkavel één forsere onderbreking te creëren voor cultuurgebruik en de onderbrekingen in de andere natuurvriendelijke oevers op het wooneiland beperkt te houden.

Bij de beoordeling dient altijd bedacht te worden dat de functionaliteit van het biotoop in de natuurvriendelijke oevers gewaarborgd blijft.

Figuur 3. Voorlopige verbeelding inrichting woonwijk Steupel; 3 december 2013

4 Bronnen

- Watersnip Advies, *Flora- en Faunatoets De Steupel te Reeuwijk-Brug*, Watersnip-rapport 10A023, Mei 2010.
- Watersnip Advies, *Activiteitenplan De Steupel te Reeuwijk-Brug*, Watersnip-rapport 11A041, Februari 2012.
- Watersnip Advies, *Werkbeschrijving aanleg natuurvriendelijke oevers De Steupel Reeuwijk-Brug*, Watersnip-rapport 12A037, December 2012.

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info

